

Ministeriet for Børn og Undervisning

Att.: Svend Erik Gertz

Dato: 06/01-2012

Høringssvar vedr. udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagerreglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) takker for muligheden for at afgive høringssvar til dette vigtige lovforslag.

BKF bakker fuldt og helt op om såvel det konkrete lovforslag, som de i bemærkningerne angivne argumenter for ændringen af klagereglerne. BKF har to generelle bemærkninger til lovforslaget og bemærkningerne til loven.

Den første bemærkning handler om den formulering, der anvendes midt i den nye § 51 c, hvor der anføres ”*hvis vægtige faglige grunde taler herfor*”. BKF håber, at ånden i den nye formulering finder vej til den praktiske anvendelse i klagenævnet, således at der de facto skal vægtige grunde til en ændring. Erfaringerne i kommunerne fra den hidtidige praksis i klagenævnet er desværre ikke så gode, i forhold til klagenævnets måde at skønne på. De første afgørelser i klagenævnet under de nye regler vil derfor blive fulgt meget tæt.

Den anden bemærkning går på, at klagenævnet overhovedet kan omgøre sager. I BKF's optik bør klagenævnet ikke af egen drift kunne omgøre sager. BKF foreslår derfor, at der i stedet for den nuværende formulering i stedet skrives således som erstatning for sidste punktum i 51 c:

Hvis Klagenævnet vurderer, at et andet undervisningstilbud i klart højere grad i mødekommer elevens undervisningsbehov, kan Klagenævnet pålægge kommunen at vurdere sagen på ny. Kommunalbestyrelsen har både det politiske og økonomiske ansvar for, at elever med særlige behov tilbydes et tilstrækkeligt undervisningstilbud.

Skulle ministeriet have behov for uddybende kommentarer står BKF ved nedenstående kontaktpersoner naturligvis til rådighed.

Eik Møller; formand for BKF's skolenetværk, tlf.23457730, eikmo@faxekommune.dk
Formand for bestyrelsen Flemming Olsen, tlf: 44525500/ 30519897, bkfdir@herlev.dk

Med venlig hilsen

Eik Møller / Flemming Olsen

Bestyrelsesmedlem / Formand for Børne- og Kulturchefforeningen

• 1

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Frederiksholms kanal 26
1220 København K

Att. Svend E. Gertz

4. januar 2012
j.nr. 2012/5240/0001*2/
ABC/ES

Høring over udkast til lov om folkeskolen (Tilpasning af klage reglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Ministeriet har i brev af 9. december 2011 bedt om Danmarks Lærerforenings bemærkninger til ovennævnte udkast til ændring af folkeskoleloven.

Foreningen har følgende bemærkninger til forslaget:

Danmarks Lærerforening må tage skarpt afstand fra den foreslåede ændring af klage reglerne, da de indebærer en klar svækkelse af forældrenes retssikkerhed for, at deres barn får det undervisningstilbud, de har krav på i henhold til folkeskoleloven.

Det er flere steder i bemærkningerne til forslaget fremhævet, at formålet med ændringen er en øget inklusion i almenundervisningen. Dette bør ikke ske ved at forringe forældres muligheder for at sikre, at deres barn får det undervisningstilbud, de har behov for. Det er derfor helt klart foreningens opfattelse, at dette forslag vil skabe tvivl hos forældre om formålet med inklusionsindsatsen, hvilket er meget uheldigt.

Klagenævnet bør efter foreningens opfattelse være en uvildig instans, som forældre kan henvende sig til, når de mener, at deres kommune ikke tilbyder det rette undervisningstilbud. En instans, der på en saglig og objektiv måde behandler deres klage, og som ikke på forhånd skal tage hensyn til den ene part i konflikten.

Ca. 33.000 elever fik i 2010 vidtgående specialundervisning. Klagenævnet realitetsbehandlede 307 sager. Det vil sige, at langt de fleste elever og forældre accepterer den tildelte specialundervisning. I 47 pct. af tilfældene blev kommunens afgørelse opretholdt og kommunens afgørelse ændret i 53 pct. af tilfældene. Det er ganske få kommuner, der både tegner sig for et stort antal klagesager og mange tabte klagesager, mens andre kommuner har ganske få klagesager, som de ikke taber. Eksempelvis har Vordingborg 14 realitetsbehandlede klagesager, hvor forældrene får medhold i de 12 af sagerne og Odense 7 klagesager, hvor forældrene ikke får medhold i nogen af dem.

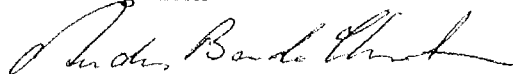
Klagemønsteret siger derfor mere om den enkelte kommunes evne til at træffe rigtige afgørelser end om klagesystemet. Kommunerne taber kun de sager, hvor de ikke har levet op til lovgivningen. Kommunens (PPRs) vurdering af elevens

undervisningsmæssige behov indgår i klagenævnets behandling af sagen i dag, og der er intet til hindrer for, at kommunen i de tilfælde, hvor der er flere relevante undervisningstilbud, der tilgodeser elevens undervisningsmæssige behov, kan vælge det billigste. Derfor vil den forslåede ændring af klagereglerne være, at borgernes muligheder for at sikre, at kommunerne lever op til lovgivningen, svækkes.

Den forslåede ændring er alt for upræcist formuleret. Der er intet sted i bemærkningerne angivet, hvad der forstås ved vægtige faglige grunde, eller hvad der skal forstås ved et undervisningstilbud, der i klart højere grad imødekommer barnets behov. Der er helt klart behov for at få det præciseret. Derimod fremgår det tydeligt, at det forudsættes, at klagenævnet udviser tilbageholdenhed med at tilsidesætte kommunens afgørelse. Disse ændringer er aftalt ved aftalen om kommunernes økonomi og til grund ligger endvidere, at kommunerne udover faglige hensyn også skal medtage økonomiske hensyn i deres tilbudsvurdering. Dermed er det ikke længere et spørgsmål om at give eleverne det faglige undervisningstilbud de har behov for, men et spørgsmål om hvilket tilbud kommune har råd til at etablere. Dette er helt klart en svækkelse af forældrenes retssikkerhed.

Danmarks Læreforening mener, at medlemmer i klagenævnets skal have en solid faglig indsigt. Det må være en forudsætning for at kunne forholde sig kvalificeret til de rejste sager. Dermed bliver der ikke behov for at udpege sagkyndige rådgivere.

Med venlig hilsen

Anders Bondo Christensen

Evy Stokholm

København, den 4. januar 2012

Ministeriet for børn og undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdeling for almene uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Att.: Specialkonsulent Svend Erik Gertz

Fremsendt som e-post (med angivelse af " Høring vedrørende tilpasning af klagerreglerne til en mere inkluderende folkeskole" i emnefeltet) til følgende e-mailadresse:
Svend.E.Gertz@udst.dk

Ministeriets reference: 194.37H.261

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagerreglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Foreningen skal indledningsvis takke for høringen.

Af bemærkningerne til loven fremgår det, at hovedsigtet med loven er, at Klagenævnet ikke skal kunne omstøde en kommunes afgørelse om et såkaldt inkluderende tilbud om undervisning på skolen/i klassen, med mindre vægtige faglige grunde kunne tale for et undervisningstilbud på en specialskole eller i en specialklasse.

Vi forstår, at hovedformålet med lovændringen er at fremme målsætningen om, at flere børn inkluderes i den almindelige undervisning. Samtidig forudsættes det, at Klagenævnet udviser tilbageholdenhed med hensyn til at tilsidesætte kommunens faglige afgørelser, fx i vurderingen af antallet af støttetimer til det pågældende barn. Det pointeres dog i bemærkningerne, at hensigten med tilpasningen ikke er at ændre på borgernes adgang til at klage over kommunens tilbud.

I afsnit 3 (Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner) anføres det, at

"Der ikke antages ikke at være "udgiftsmæssige konsekvenser" af øget inklusion og dermed heller ikke af de foreslåede ændringer af klagesystemet, da frigivne ressourcer fra specialundervisningsområdet forventes prioriteret til bl.a. øget inklusion og generel styrkelse af normalområdet".

Hermed tilkendegives det også, at ændringerne alene iværksættes af pædagogiske grunde. Det er mao. ikke en "spareøvelse". Vedrørende børn, der under alle omstændigheder måtte have behov for støtte under den ene eller anden organisationsform/pædagogiske metode (herunder også de børn, der

undervises på de frie grundskoler), bør det understreges, at det fortsat skal opfattes som en rettighed, at børn med støttebehov af den ene eller anden karakter tildeles et passende undervisningstilbud.

Vi finder det rigtigt og relevant, at det i bemærkningernes afsnit 2.1.3 (Den foreslåede ordning) præciseres, at..

"Det er kommunen med sit kendskab til barnet og de lokale forhold, der har de bedste muligheder for at vurdere, om kommunens specialundervisningstilbud er det rette til barnet. Hvis klagenævnet ønsker at ændre kommunalbestyrelsens afgørelse, skal der efter forslaget være vægtige faglige grunde til at tilsidesætte kommunens afgørelse om at give et inkluderende undervisningstilbud"

Det er i forlængelse heraf vores forventning, at ændringerne, herunder også de planlagte i lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning), i øvrigt vil medføre, at (folke-)skolelederen i praksis vil få en større beslutningskompetence med hensyn til specialundervisningstilbuddets sammensætning. De frie grundskoler og deres ledere ønsker en tilsvarende videre/friere ramme i forbindelse med "specialundervisningstilbuddets" sammensætning m.v, idet det er vores principielle opfattelse, at alle afgørelser træffes bedst på lokalt niveau.

Vi har ingen bemærkninger til nedsættelsen af antallet af medlemmer i Klagenævnet fra seks til fem eller sammensætningen i øvrigt.

Med venlig hilsen
p.f.v.

Kurt Ernst
Formand

Ebbe Forsberg
Sekretariatsleder

Den 05-01-2012
J.nr. 3.4.28.1

Uddannelsesstyrelsen
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Høringssvar til to udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning samt tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Dansk Psykolog Forening har modtaget de to ovennævnte forslag til ændringer af folkeskoleloven med anmodning om eventuelle bemærkninger senest 5. januar 2012.

Foreningen ser positivt på formålet med forslagene – at fremme inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning samt, at give kommunerne og skolerne friere rammer til at tilrettelægge indsatsen i forhold til disse elever.

Om PPR's rolle og virksomhed

Deregulering af specialundervisningsområdet for at fremme inklusion af elever med særlige behov er på den ene side en god idé. På den anden side forudsætter det, at kommunerne og skolerne i tilstrækkelig grad inddrager PPR's fagfolk, herunder psykologerne, idet inklusionsindsatsen i høj grad stiller krav om bidrag fra specialviden om børns problemer samt om hvilke indsatser i den almindelige undervisning, der kan give den rette støtte.

Dansk Psykolog Forening er betænkelig ved forslaget om at ophæve lovens § 12, stk. 2, 2. og 3. pkt., og dermed ophæve inddragelsen af pædagogisk-psykologisk rådgivning i forbindelse med specialundervisning. Vi har forståelse for et ønske om ændringen, idet vi opfatter forslaget således, at nævnte sætninger i § 12 ikke længere er dækkende for PPR's virksomhed. Vi vil derfor foreslå, at der i lovgivningen indføres mere tidssvarende bestemmelser om inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning, der kan fremme øget inklusion og forebyggelse af problemer hos eleverne.

Overordnet set finder foreningen det problematisk, at pædagogisk-psykologisk rådgivning lovgivningsmæssigt alene er hæftet på specialundervisningsbegrebet, og at det dermed fremstår som om, PPR alene skal beskæftige sig med vurderinger af, om der bør iværksættes specialundervisningsforanstaltninger eller ej ift. elever med problemer. Det er utidssvarende.

Der bør i lovgivningen præciseres, at PPR's virksomhed også omfatter meget andet end at tage stilling til specialundervisningsbehov. I den kommunale praksis varetager PPR en lang række opgaver knyttet til eksempelvis udrednings- og intervention, generel rådgivning af skoler, lærere, forældre

og pædagogisk tilrettelæggelse af undervisningen i den almindelige klasse for at forebygge udskillelse til specialundervisning. Psykologer, talepædagoger og konsulenter fra PPR deltager således allerede i dag i inklusionsarbejdet i folkeskolen. Denne indsats bør forpligtes gennem lovgivningen for at styrke inklusionsarbejdet.

Det er ønskværdigt med afspecialisering forstået på den måde, at færre børn udskilles til specialundervisning. Men det stiller øgede krav til anvendelse af specialviden at kunne holde børn med problemer i den almindelige undervisning. Hvis der i inklusionsarbejdet ikke sættes ind med øget anvendelse af specialviden, risikerer man at ende i en faldgrube. En afgørende forudsætning for et godt inklusionsarbejde i kommunerne er, at skolerne kan trække på PPR's faglige specialviden om de behov for særlige tiltag, som et barn i en almindelig skoleklasse med f.eks. opmærksomhedsforstyrrelser, socialkognitive problemer, angst eller faglige indlæringsproblemer kræver.

For at fremme inklusionen af elever med særlige behov i den almindelige undervisning skal foreningen foreslå, at der i loven indskrives, at skolelederen har pligt til at inddrage sagkundskab fra PPR i fornødent omfang i arbejdet med at vurdere og intervenere i forhold til den enkelte elevs eller grupper af elevers vanskeligheder og særlige behov.

Reduceret anvendelse af PPR

Vi ser lovforslagene som en yderligere reduktion af anvendelse af PPR ift. elevernes problemer. Det finder vi meget uheldigt. I stedet skulle man hellere se PPR som et vigtigt aktiv i at fremme inklusionen gennem psykologernes muligheder for at undersøge og intervenere ift. børnenes problemer, uden at det alene handler om at tage stilling til et eventuelt specialundervisningsbehov.

Vi vil gerne henlede opmærksomheden på, hvordan man i regi af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Social- og Integrationsministeriets ser på PPR's rolle og indsatsmuligheder. Af Sundhedsstyrelsens seneste rapport om udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed fra 2011, som Social- og Integrationsministeriet også har bidraget til, fremgår bl.a. side 64, at PPR i de seneste fem år har oplevet en stigning i antallet af psykologfaglige udredninger. Længere nede fremgår, at der har været et stigende antal børn og unge med psykiske problemer og deraf følgende pres på de kommunale institutioner og pres på børne- og ungdomspsykiatrien med lange ventetider og ventelister. Der peges på, at børn og unge med psykiske lidelser kan have behov for en tidlig og forebyggende hjælp samt støtte, mens de venter på psykiatrisk diagnostik og behandling, hvis de bliver tilbagevist af børne- og ungdomspsykiatrien samt efter afsluttende udredning og eventuel behandling.

I samme rapport fremgår side 67 under konklusion og anbefalinger: *"Der er i denne forbindelse vigtigt at fastholde den måltrettede indsats og principielle arbejdsdeling, hvor børne- og ungdomspsykiatrien i sygehusvæsnet varetager de vanskelige og specialiserede indsatser, mens kommuner, skolevæsen, PPR, socialforvaltninger og den primære sundhedstjeneste varetager øvrige og lettere opgaver. Kommunerne og herunder skolevæsnet har fortsat store udfordringer med hensyn til den forebyggende og opfølgende indsats."*

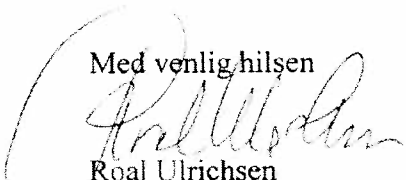
I disse ministeriers regi ser man således, at skolevæsnet og PPR har en central rolle omkring forebyggelse af problemer hos børn, hvilket jo indgår som en central del af inklusionsindsatsen. Vi finder det derfor meget uheldigt, hvis PPR's virksomhed reduceres ved ændringer af folkeskoleloven. I stedet bør som nævnt ovenfor, PPR's rolle omdefineres i folkeskoleloven således, at det sikres, at PPR's faglige specialviden inddrages omkring børns problemer for at fremme inklusionen.

Vi vil også henlede opmærksomheden på, at der via satspuljen for 2007 – 2010 har været gennemført en række psykologprojekter i kommunerne. Projekterne er blevet evalueret, og resultaterne er blevet fremlagt på en konference 14. december 2011 arrangeret af Social- og Integrationsministeriet, Servicestyrelsen og KL. Resultater har været overvældende positive og viser, at psykologhjælpen har forbedret situationen for børn og unge med begyndende psykiske vanskeligheder, og evalueringen viser, at det samtidig økonomisk kan betale sig.

Der er således dokumenteret, at det kan lade sig gøre at forebygge begyndende problemer hos børn og unge gennem psykologfaglig indsats. En sådan indsats kunne anvendes til at reducere behovet for specialundervisningsforanstaltninger og udgøre et tilbud til børn og forældre, så børnene kan forblive i den almindelige undervisning og samtidig få fornøden behandling. En undersøgelse fra 2008 blandt PPR peger netop på, at der mangler relevante tilbud til børn og unge med begyndende psykiske vanskeligheder.

Børnenes og de unges problemer forsvinder ikke ved at ændre i specialundervisningsbegrebet og nedtone PPR's virke. Der bør sættes kraftigere ind ved øget anvendelse af specialviden, hvis inklusion af elever med problemer i den almindelige undervisning skal lykkes.

Med venlig hilsen

Roal Ulrichsen
Formand

Lars Michaelsen
Konsulent

Til
Ministeriet for Børn og Undervisning,
Afdelingen for almene uddannelser,
Att.: Svend Erik Gertz,
e-mail: svend.e.gertz@udst.dk

Hvidovre, den 4. januar 2012
Sag 11/970 – Dok. 10445/11 SL/sih/kft

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Hermed høringssvar fra Danske Handicaporganisationer (DH) vedrørende høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole).

Proces for mere inklusion

Fra DH's side ser vi gerne, at flere børn med handicap inkluderes i skolens almindelige tilbud. Måden at gøre det på er gradvist at kvalificere folkeskolen, forældrene, politikerne og alle andre til at være mere inkluderende i deres tænkning og tilgang. Vi vil foreslå, at regeringen udarbejder en 10-årig procesplan for inklusion. Det er en forudsætning for at skabe fundamentet for forandring af den hidtidige politik i tryghed for alle. Udviklingen må ske i samarbejde med relevante interessenter, bl.a. DH.

Planen må bl.a. berøre temaer som: Opkvalificering af lærere, faglige diskussioner, målrettet udbredelse af gode erfaringer, supervision, bedre og mere målrettet brug af VISO, renovering af skoler, så de bliver tilgængelige, gradvis mere involvering i flere og flere ordinære aktiviteter for elever, der går i specialskole, -klasse eller får specialundervisning. Samtidig må disse aktiviteter til stadighed planlægges, således at de bliver mere og mere inkluderende.

Inklusion er ikke en blot og bar placering af flere børn med handicap i den almindelige undervisning uden yderligere tilpasning. Udarbejdelsen og implementeringen af en 10-årig plan vil være med til at reducere antallet af klagesager, idet det undervisningstilbud, der vil blive givet, vil modsvare barnets undervisningsbehov i langt højere grad, end tilfældet er i dag.

Det er sådanne forventninger om visioner og vilje til forandring, vi har til den nye regering, især på baggrund af vores positive møde med Christine Antorini den 1. december i år. Desværre er disse forventninger ikke afspejlet i lovforslaget.

Få klagesager

Det fremgår af Klagenævnets årsrapport 2010, at der i skoleåret 2008/09 var 35.127 elever på landsplan, der modtog vidtgående specialundervisning. I samme periode behandlede Klagenævnet for vidtgående specialundervisning 298 klagesager på folkeskoleområdet. Det vil sige, at langt de fleste elever og forældre anerkender og accepterer den tildelte specialundervisning. I 55 % af klagesagerne blev kommunernes afgørelse ændret. Det vil sige, at lovforslaget er blevet til på baggrund af en argumentation om, at godt 150 tabte sager skulle være en hindring for inklusion.

Årsrapporten viser også, at det er ganske få kommuner, der både tegner sig for et stort antal klagesager, og mange tabte klagesager, mens andre kommuner har ganske få klagesager, som de ikke taber. For eksempel var der 49 klagesager fra Sønderborg Kommune på et enkelt år, hvoraf kommunen tabte de 21 sager. Til sammenligning havde Odense Kommune kun 7 klagesager – og tabte ikke en eneste.

Det klagemønster, som årsrapporten afdækker, siger derfor mere om den enkelte kommunes aktuelle evne til at træffe rigtige afgørelser, end om klagesystemet. Kommunerne taber kun de sager, hvor de ikke tilbyder kvalitet eller ikke leverer en kvalificeret beskrivelse af det tilbud, de vil give barnet.

Vægtige faglige grunde

Klagenævnet har altid haft vægtige faglige grunde til at ændre en kommunal afgørelse. Problemet er, at sagsmaterialet fra kommunen ofte er af begrænset kvalitet. Bl.a. ser vi meget mangelfulde beskrivelser af undervisningstilbud og mangelfulde elevplaner, skemaer m.v. i de sager, som Klagenævnet modtager. Hvis kommunerne begynder reelt at give gode beskrivelser m.v., så bliver kommunernes forestilling om, hvilken undervisning børnene skal have, tydeligere. Dette kan forhåbentlig i sig selv bidrage til, at kommunerne kvalificerer deres tilbud. Dermed får Klagenævnet også et bedre beslutningsgrundlag.

Forslaget signalerer, at der skal stærkere grunde til specialundervisning, end der på nuværende tidspunkt er. Vi finder, at forslaget skal vendes den anden vej. Der er behov for at insistere på, at kommunerne rent faktisk leverer kvalificerede beskrivelser af de tilbud, de vil give barnet. Lovforslaget er desværre en imødekommelse af KL, der over længere tid har presset på for at få udhulet borgernes retssikkerhed ved at begrænse klageadgangen. Undervisningstilbuddene bliver ikke mere inkluderende af en ændring af klageadgangen. Undervisningstilbuddene bliver mere inkluderende, hvis de planlægges og gennemføres ud fra en inkluderende skolestruktur. Dette indebærer bl.a. tilgængelige skoler og materialer, hjælpemidler og den rette individuelle støtte til de børn, der har behov for det.

Hvad angår økonomiske hensyn, så har vi ikke noget ønske om dyre løsninger. Vi har et ønske om gode og nødvendige løsninger. Desværre har vi set nogle tilfælde, hvor kommuner ønsker at give utilstrækkelige tilbud, der er billige, i stedet for at give et mere omfattende og lidt dyrere tilbud. Her vil den dyrere løsning på sigt måske bedst betale sig, da mangel på skolekundskaber er kraftigt medvirkende til et liv helt eller i lange perioder på offentlig forsørgelse. Når kommunerne skal vælge mellem forskellige skoletilbud finder vi det helt

nødvendigt, at de er forpligtede til at vælge ud fra en helhedsbetragtning på kort og langt sigt. Valget af tilbud kan således ikke foretages alene ud fra pris eller indholdet. Hensynet til barnets tarv må og skal være det overordnede. Overvejelser over tilknytning til barnets nærområde, venskaber, transporttid m.v. må således også indgå i den samlede vurdering.

Inklusion fra neden

Hidtil har der været klageadgang for de børn, der fik specialundervisning i mere end ni klokketimer (12 lektioner). Eller i den overvejende del af undervisningstiden. Den overvejende del af undervisningstiden er under 12 lektioner, særligt for mange elever til og med 2. klasse. De yngste børn afskæres nu for klageadgang, såfremt de får specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden, men under 12 lektioner ugentligt. Ifølge lovforslaget vedrørende inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning, skal al støtte og specialundervisning i mindre end 12 timer pr. uge fremover slet ikke defineres som specialundervisning.

Vi finder denne tilgang bagvendt. Det er vores opfattelse, at inklusionen i høj grad vil blive indfaset med de nye yngste elever i skolen. Inklusionen indfases, når de nye elever får et kvalificeret inkluderende skoletilbud, ikke ved at fjerne mulighederne for, via klageadgang, at holde et vågent øje med, om støtten gives kvalificeret og for at rette ind, når den tilbudte støtte er utilstrækkelig eller uhensigtsmæssig. Vi finder derfor ikke, at der er nogen grund til at ændre i klageadgangen, før vi kan se i antallet af og indholdet i klagesagerne, at de inklusionsfremmende foranstaltninger virker.

Navngivne uddannelsestilbud

Klagenævnet peger ikke på navngivne undervisningstilbud. Vi finder derfor, at præciseringen af, at Klagenævnet ikke kan pege på et bestemt tilbud er unødvendig.

Klagenævnets sammensætning

Bemærkningerne om at ændre nævnets sammensætning, således at Danske Regioner ikke mere har plads i nævnet, finder vi helt i overensstemmelse med den ansvarsfordeling, der er for folkeskolens specialpædagogiske tilbud.

Diagnose

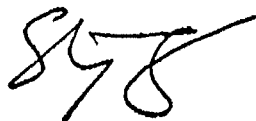
DH har ingen problemer med, at der ikke er nogen automatisk sammenhæng mellem en diagnose og en bestemt indsats eller tilbud. Således er det allerede i den nuværende lovgivning. Vi finder det rigtigt, at det tilbud, der gives, modsvarer barnets behov ud fra en helhedsbetragtning af barnets liv. Desværre møder vi ofte forældre, der har fået den besked fra skole eller forvaltning, at barnet ikke kan få det ene eller andet tilbud uden en diagnose. Dette presser forældrene til at presse på for at få en diagnose. Dette fører igen tilbage til et behov for at sikre, at kommunerne administrerer loven, som den er tænkt og skrevet. Derfor er det principielt heller ikke nødvendigt med ændringen.

Omlægning fra Ankenævnet for Uddannelsesstøtten

Fra DH's side har vi gennem længere tid argumenteret for, at afgørelsen af klagesager for elever på frie grundskoler skulle placeres i Klagenævnet for vidtgående specialundervisning i stedet for i Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, hvor det ligger i dag. Årsagen er, at medlemmerne af Klagenævnet kender til grundskoleområdet og specialundervisning for børn. Ankenævnet derimod har afgørelse af klagesager over SU som primære arbejdsopgave. Vi mener, at der er behov for at samle grundskolesagerne og derved sikre en kvalificeret klagesagsbehandling, uanset barnets skoleregion. Denne samling kan passende foretages nu, hvor regelsættene alligevel er til revision.

Det er grundlæggende vores holdning, at det ikke er det aktuelle klagesystem, der er problemer med i forhold til at øge inklusionen af børn i den danske folkeskole – langt fra. Og det forekommer overdramatisk at ændre fundamentalt på klagesystemet, når det er ønsket at arbejde langt mere med inklusion i folkeskolen, hvilket kun kan blive understøttet af et effektivt klagesystem, der sikrer børnenes tarv og rettigheder.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
Formand

Til børne- og undervisningsministeren

04-01-2012

Sag nr. 12/55

Høringssvar til lovforslag om tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole

Danske Regioner modtog den 12. december høring over forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen vedrørende tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole. De følgende bemærkninger skal tages med forbehold for politisk behandling af høringssvaret i Danske Regioner.

Klagenævnets sammensætning

Lovforslaget indebærer for det første, at Danske Regioner ikke længere skal beskikke et medlem til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Det betyder, at klagenævnet vil bestå af to repræsentanter fra Kommunernes Landsforening og to repræsentanter fra Danske Handicaporganisationer. Baggrunden for denne del af lovforslaget er, at klagenævnet siden struktur-reformen kun har modtaget to klagesager om indholdet af foranstaltningen på de regionale undervisningstilbud.

Idet regionerne har forsyningsforpligtelsen på specialundervisningsområdet, mener Danske Regioner derfor, at regionerne bør være repræsenteret i klagenævnet. I øvrigt er det rimeligt, at regionerne er repræsenteret i et klagenævn, hvor der formelt kan behandles klager over regionsrådets beslutninger. Desuden er Danske Regioner af den overbevisning, at behandling af klagesager også har et lærende og udviklende formål fremfor blot at afdække om kommunalbestyrelsens/regionsrådets afgørelse skal omstødes.

Klagenævnets beføjelser

Lovforslaget indebærer for det andet, at klagenævnets beføjelser ændres, således at de bliver tilpasset til en målsætning om, at flere børn inkluderes i den almindelige folkeskole. Det betyder, at klagenævnet kun kan ændre kommunalbestyrelsens afgørelse om et undervisningstilbud i den alminde-

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

lige folkeskole til et undervisningstilbud i specialklasse eller specialskole, hvis *vægtige faglige grunde* taler herfor. Det er ikke nærmere specificeret, hvad der kan udgøre en vægtig faglig grund.

Desuden foreslås det, at klagenævnet kun kan ændre en kommunal afgørelse, hvis nævnet vurderer, at et andet undervisningstilbud *klart i højere grad* imødekommer elevens undervisningsbehov. Det er ikke nærmere specificeret, hvad klart i højere grad vil sige.

Endeligt forslås det, at klagenævnet ikke kan træffe afgørelse om at henvise en elev til en specialkasse på en *bestemt* skole eller en bestemt specialskole.

Danske Regioner mener, at disse begrænsninger i klagenævnets beføjelser, bør afbalanceres i forhold til børnenes og forældrenes retssikkerhed. Det kan f.eks. tilgodeses ved, at der udarbejdes klarere vejledninger på området. F.eks. bør det i en vejledning klart fremgå, at økonomiske hensyn ikke er et sagligt argument for at afvise støtte til børn, der har behov for specialundervisning, herunder specialundervisning i en specialklasse eller en specialskole.

Med venlig hilsen

Tommy Kjelsgaard

Til
Svend Erik Gertz
Specialkonsulent

Dato: 05-01-2012

Deres ref.:

Vor ref.: 72/20010

Sagsbehandler: PPN/-

Pædagogik og ledelse

Høringssvar fra BUPL vedr: Tilpasning af klagereglerne

BUPL har ingen kommentarer til det fremsendte lovforslag.

mvh.
Peter Engelbrekt Petersen
Konsulent i Pædagogik og Ledelse
Professionsafdelingen
BUPL

Til Svend Erik Gertz

Vi har forholdt os til de foreslåede "Tilpasninger af klagereglerne", og bringer her vores hørings svar:

Vi finder forslaget fornuftigt, dog skal det sikres, at klagenevnet stadig har selvstændigheden og muligheden for, at træffe afgørelser der tilgodeser den enkelte elev. Som forslaget er udformet vurderer vi, at navnet har denne mulighed, men lovteksten må ikke gives ekstra stramninger i retningen af, at "stække" navnet.

Generelt mener vi, at det er bedst når lovteksten beskriver hvad klagenevnet rolle med tydelighed omkring hvad det skal og kan. Denne lovtekst har en tendens til, at beskrive hvad klagenevnet ikke kan og ikke skal afgøre.

Venlig hilsen

Aksel Rask
Forstander, Tippen
Bestyrelsesmedlem i FADD - Foreningen af Danske Døgninstitutioner

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Svend.E.Gertz@udst.dk [mailto:Svend.E.Gertz@udst.dk]

Sendt: 9. december 2011 17:47

Til: Brd@Brd.Dk; Bkf@Bkchefer.Dk; Dlf@Dlf.Org; Info@Privatskoleforening.Dk; Da@Da.Dk; Info@Dkblind.Dk; Df@Friskoler.Dk; Di@Di.Dk; Dp@Dp.Dk; Dh@Handicap.Dk; Regioner@Regioner.Dk; Skoleelever@Skoleelever.Dk; Dch@Dch.Dk; Dssv@Dssv.Dk; Info@Efterskoleforeningen.Dk; Bupl@Bupl.Dk; Info@Fadd.Dk; Hej@Friefagskoler.Dk; Info@Efterskole.Dk; Gh@Sct-Joseph.Dk; Fkf@Kristne-Friskoler.Dk; Sbn@Efterskoleforeningen.Dk; Fsl@Fsl.Dk; Center@Humanrights.Dk; Kl@Kl.Dk; Ktst@Ktst.Dk; Lu@Lus.Dk; Los@Los.Dk; Lo@Lo.Dk; Anest@Htk.Dk; Peter@Lilleskolerne.Dk; Private@Gymnasier.Dk; Post@Skole-Foraeldre.Dk; Skolelederne@Skolelederne.Org; Sl@Sl.Dk; Us@US-Centret.Dk; Sm@Sm.Dk

Emne: Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Reference: 194.37H.261

(See attached file: Høringsbrev_1.doc) (See attached file: Udsendelsesliste.doc) (See attached file: Tilpasning af klagereglerne.doc)

Specialkonsulent Svend Gertz
Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Kontor for specialundervisning og personale Frederiksholms Kanal 26 1220
København K

Tlf.: 3392 5000, Direkte Tlf.: 3392 5536
Fax: 3392 5302, E-mail: Svend.E.Gertz@udst.dk

Bemærkninger til dokumentet

Ministeriet for børn og undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Kontor for almene uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Att. Specialkonsulent Svend Erik Gertz

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

KL har modtaget høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole). KL har følgende bemærkninger til udkastet til lovændringen.

KL er meget positiv indstillet over for lovforslaget, da det afspejler de aftaler, som KL har indgået med Regeringen.

For KL er tilpasningen af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole et meget vigtigt signal om, at vi som samfund ønsker den inkluderende skole, hvor langt flere børn end tilfældet er i dag, får deres undervisning som en del af almenundervisningen. Dette skal selvfølgelig afspejle sig i klagenævnets afgørelser.

Kommunerne har tidligere haft den oplevelse, at når de har forsøgt at finde en inkluderende løsning for et barn, har klagenævnet kunne omgøre den kommunale afgørelse. KL forventer, at lovforslaget vil betyde, at Klagenævnet får langt større fokus på kvaliteten i de inkluderende tilbud, når der skal træffes en afgørelse. Samtidig er KL opmærksom på, at det forudsætter, at kommunerne er dygtige til at beskrive, hvordan det inkluderende tilbud sikrer det enkelte barns faglige udvikling.

Det er ligeledes vigtigt, at Klagenævnet ifølge forslaget ikke vil kunne henvise en elev til et bestemt undervisningstilbud.

Endelig støtter KL den nye sammensætning af Klagenævnets medlemmer, hvor Danske Regioner mister sin plads i nævnet. Det betyder, at det frem-

Den 5. januar 2012

Jnr 03.02.00 K04
Sagsid 000236564

Ref HBE
hbe@kl.dk
Dir 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

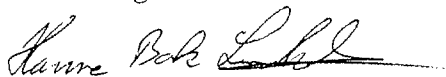
www.kl.dk

1/2

over vil være de parter, som har noget på spil, som er repræsenteret, dvs.
Dansk Handicaporganisationer og KL.

Da KL politisk ikke har haft mulighed for at drøfte lovforslaget, fremsendes
høringssvar med forbehold for politisk godkendelse.

Med venlig hilsen

Kontorchef

Hanne Lumholt

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdelingen for almene uddannelser

Klagenævnet for vidtgående
specialundervisning

Frederiksholms Kanal 25G
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax
E-mail klagenævnet@ktst.dk
www.klagenævnet.dk
CVR nr. 29634750

3. januar 2012

Sags nr.:

048.69K.331

**Høringssvar til lovforslag om lov om ændring af folkeskoleloven
(Tilpasning af klageregler til en mere inkluderende skole og inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning).**

Ministeriet for Børn og Undervisning, Uddannelsesstyrelsen, har den 9. december 2011 fremsendt i alt 3 lovforslag om ændring af folkeskolen og lov om specialundervisning for voksne til høring hos Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen.

Da 2 af udkastene vedrører tilpasning af klageregler til en mere inkluderende skole og inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning har Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, som varetager sekretariatsbetjeningen af Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, videresendt høringerne til klagenævnet. Klagenævnet bemærker, at nævnet i forhold til sin afgørelsesvirksomhed er uafhængig af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen.

Klagenævnet har samlet sit høringssvar til de 2 lovforslag i dette brev.

Klagenævnet har ikke bemærkninger til forslaget om lov om ændring af lov om folkeskolen og lov om specialundervisning for voksne (Forenkling af rammeaftaler for de regionale undervisningstilbud).

1. Forslag om lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klageregler til en mere inkluderende skole):

1.1 Klagenævnets prøvelse

Generelt skal klagenævnet bemærke, at nævnet ved prøvelsen af en sag om specialundervisning til en folkeskoleelev foretager en vurdering af,

hvorvidt kommunens tilbud i tilstrækkelig grad tilgodeser elevens vanskeligheder og behov i forhold til undervisningen. Klagenævnet vil kun tilsidesætte kommunens afgørelse om et undervisningstilbud, hvis det er åbenbart, at kommunens tilbud ikke imødekommer barnets undervisningsbehov.

1.2. Lovforslagets § 51 c, stk. 1, 1 pkt.

I klagesager, hvor forældrene ønsker et specialtilbud og klager over en kommunal afgørelse om inklusion i almindelig klasse, vil klagenævnet ligeledes kun ændre kommunens afgørelse, hvis det er åbenbart, at elevens undervisningsbehov ikke kan tilgodeses i et inkluderende tilbud. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis eleven i en årrække har været forsøgt inkluderet med omfattende støtte, men fagpersonerne, som har kendskab til barnet, f.eks. elevens lærere eller fagteamet i pædagogisk psykologisk rådgivning, må konstatere, at det ikke længere er muligt, og elevens personlige og faglige udvikling nu er truet. I sådanne tilfælde vil klagenævnet vurdere, at det er åbenbart, at kommunens inkluderende tilbud ikke (længere) kan tilgodese elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet finder således, at ordlyden i lovforslagets § 51 c, stk. 1, 1. pkt., overordnet set er en præcisering af klagenævnets allerede eksisterende praksis.

1.3 Lovforslagets § 51 c, stk. 1, 2. pkt.

I forhold til lovforslagets § 51 c, stk. 1, 2. pkt., har klagenævnet forstået denne del af bestemmelsen således, at nævnet alene kan tilsidesætte kommunale afgørelser om henvisning til specialklasse eller specialskole eller om antallet af støttetimer (mindst 9 undervisningstimer), hvis et andet undervisningstilbud, f.eks. inklusion med støtte eller et andet specialtilbud end det af kommunen tilbudte, i klart højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet finder, at ordlyden i lovforslagets § 51 c, stk. 1, 2. pkt., er en præcisering af klagenævnets allerede eksisterende praksis.

1.4. Lovforslagets § 51 c, stk. 2

Klagenævnet henviser ikke til navngivne specialklasser eller -skoler.

Ordlyden i lovforslagets § 51 c, stk. 2, er således i overensstemmelse med nævnets nuværende praksis.

2. Forslag om lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning).

2.1. Generelt

Klagenævnet kan konstatere, at lovforslaget ændrer specialundervisningsbegrebet på folkeskoleområdet, således at specialundervisning

fremover er mindst 9 undervisningstimer (å 60 minutter) ugentligt, specialklasse eller specialskole.

Klagenævnet foreslår derfor, at Ministeriet for Børn og Undervisning benytter samme lejlighed til at ændre klagenævnets navn (Klagenævnet for specialundervisning), således at det afspejler nævnets retsområde. Den nuværende folkeskolelov og tilhørende specialundervisningsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand) gør i øvrigt ikke brug af begrebet ”vidtgående specialundervisning”.

Ifølge den nugældende folkeskolelov kan klagenævnet behandle klager over afgørelser om specialklasse, specialskole og støtte i den overvejende del af undervisningstiden, jf. folkeskolelovens § 51, stk. 3-5. Støtte i den overvejende del af undervisningstiden betyder sædvanligvis, at der gives støtte i et omfang svarende til minimum 12 ugentlige støttetimer (å 45 minutter). I tilfælde, hvor halvdelen af den ugentlige undervisningstid er mindre end 12 timer – som tilfældet kan være i de yngste klassetrin – følger det af nævnets praksis, at støtte i den overvejende del af undervisningstiden er halvdelen af den ugentlige undervisningstid. Det vil sige, at for en elev, der har 22 ugentlige undervisningstimer, vil støtte i den overvejende del af undervisningstiden være minimum 11 støttetimer.

Som følge af lovforslaget vil klagenævnet fremover ikke kunne tage stilling til klager, der vedrører mindre end 12 ugentlige støttetimer å 45 minutter (9 undervisningstimer å 60 minutter), selvom de udgør halvdelen af undervisningstiden.

2.2. Lovforslagets § 3, stk. 2:

2.2.1 Definition af undervisningstimer.

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, 2. pkt., gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til elever, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (afsnit 2.1.2), at en undervisningstime i denne sammenhæng udgør 60 minutters undervisning.

Klagenævnet finder, at lovforslagets bemærkninger i samme afsnit skaber forvirring omkring begrebet ”undervisningstime”, da der henvises til aftalen mellem den tidligere regering og KL om kommunernes økonomi for 2011 om, at specialundervisning afgrænses til kun at omfatte støtte i mindst 12 ugentlige støttetimer, og at det ved denne afgrænsning er forudsat, at 45 minutters undervisning er lig 1 undervisningstime, således at 12 ugentlige undervisningstimer svarer til 9 klokketimer.

Selvom der i lovforslagets § 3, stk. 2, henvises til § 16, stk. 3, hvorefter det fremgår, at 60 minutters undervisning er lig med 1 undervisningstime kan bestemmelsen og lovens bemærkninger give anledning til fortolkningsproblemer, hvis det ikke tydeliggøres, at 1 undervisningstime er 60 minutter.

Klagenævnet foreslår derfor, at det indskrives direkte i bestemmelsen, at 1 undervisningstime svarer til 60 minutter.

Lovforslagets § 3, stk. 2, affattes således:

”..... desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer (à 60 minutter) ugentligt, jf. § 16, stk. 3, 1. pkt.«

2.2.2 Afgrænsning af klageberettigede til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning

Det fremgår af afsnit 2.1.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at der med lovforslaget ikke længere som i dag skal træffes en afgørelse i forhold til den enkelte elev om specialundervisning, når det drejer sig om en elev med behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt.

Det fremgår af samme afsnit, at støtten til de elever, der har bevaret tilhørsforholdet til den almindelige klasse, har hidtil enten været givet som støtte i den almindelige undervisning eller som særligt tilrettelagt undervisning i et eller flere fag, især fagene dansk, matematik og engelsk, uden for den almindelige undervisningstid. Der er dog mulighed for, at den særligt tilrettelagte undervisning i et eller flere fag kan foregå parallelt med klassens undervisning.

Efter forslaget vil disse elever ikke mere være omfattet af bestemmelserne om specialundervisning, men skal modtage støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning. Ifølge forslaget vil det fortsat være kommunernes ansvar at give alle elever i folkeskolen et fyldestgørende undervisningstilbud i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf – også elever med særlige behov, der før har modtaget specialundervisning, jf. bemærkningerne i afsnit 2.1.2.

Klagenævnet finder, at disse bemærkninger kan give den opfattelse, at hvis skolen eller kommunen vurderer, at en elev ikke har behov for specialundervisning, men forældrene ønsker, at deres barn får specialundervisning, er skolen/kommunen ikke forpligtet til at tage stilling til foræl-

drenes anmodning og dermed ikke er forpligtet til at træffe en afgørelse med klagevejledning til klagenævnet.

Klagenævnet ønsker at understrege, at skolen/kommunen, som forvaltningsmyndigheder, er forpligtet til at tage stilling til en ansøgning om specialundervisning, og at skolen/kommunen som følge heraf skal træffe en begrundet afgørelse med angivelse af klagemulighed. Lovforslaget kan således ikke afskære forældrenes grundlæggende rettigheder efter forvaltningsloven.

2.2.3 Rettigheder efter specialundervisningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand)

Det fremgår af afsnit 3 i bemærkningerne til lovforslaget, at elever (som inkluderes i den almindelige undervisning med de nødvendige støtteforanstaltninger) ikke længere vil være omfattet af folkeskolelovens bestemmelser om specialundervisning, men de vil fremover blive omfattet af bestemmelserne om supplerende undervisning og anden faglig støtte samt personlig assistance.

Hvis det har den konsekvens, at disse elever ligeledes ikke vil være omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010), vil det f.eks. betyde, at forældre til en elev, hvor skolen vurderer, at han/hun ikke har behov for specialundervisning, ikke kan anmode om at få udarbejdet en pædagogisk-psykologisk vurdering med henblik på afklaring af barnets støttebehov, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Klagenævnet finder det bekymrende, hvis forældre i sådanne situationer generelt afskæres for at få involveret kommunens Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i vurderingen af deres barns eventuelle støttebehov. Det vil også kunne have den konsekvens, at forældre, som har de fornødne midler, i stedet vil rette henvendelse til privatpraktiserende psykologer o. lign. med henblik på at få udarbejdet en udredning. Til gengæld vil forældre, som ikke råder over tilstrækkelige midler, ikke kunne gøre brug af denne mulighed.

Klagenævnet vurderer herudover, at nævnet i sådanne sager vil være nødsaget til at hjemvise til fornyet behandling i kommunen med henblik på udarbejdelse af en pædagogisk psykologisk vurdering, da det kan være vanskeligt at vurdere en elevs eventuelle specialundervisningsbehov alene på baggrund af f.eks. en beskrivelse fra elevens skole.

2.3 Lovforslagets § 51, stk. 5:

Klagenævnet foreslår, at det indskrives direkte i bestemmelsen, at 1 undervisningstime svarer til 60 minutter.

Lovforslagets § 51, stk. 2, affattes således:

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., og stk. 4 gælder tilsvarende for afgørelser vedrørende elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer (à 60 minutter) ugentligt, jf. § 3, stk. 2, og § 16, stk. 3, 1. pkt.

Referencer: 076.81J.261, 194.37H.261 og 060.53J.261.

Med venlig hilsen

f. Lis Sejr

Formand for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning

Cathrine Due Billing

Chefkonsulent

Svend.E.Gertz@udst.dk

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdelingen for almene uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Att.: Specialkonsulent Svend Erik Gertz

5. januar 2012

Vedr. Høring over forslag til ændring af folkeskoleloven – tilpasning af klageregler til en mere inkluderende folkeskole

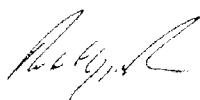
Tak for tilsendte forslag og mulighed for at kommentere forslaget.

Lilleskolerne har ingen bemærkninger til forslaget.

Venlig hilsen

Søren Erhard Hansen
Formand

Peter Højgaard Pedersen
sekretariatsleder

Indgående e-mail ✓

✓ Status	Afsluttet	✓ Dokumentid	474.30K.392
Dato afsluttet	04-01-2012	✓ Sagsnummer	084.58K.391
✓ Sagsbehandler	Svend E. Gertz	✓ Sagstitel	Tilpasning af klagereglerne
✓ Org. placering	DEPT\BGA\ISK	✓ Svar status	Vedlægger

Afsender		Modtager	
Fra	Erik Juul Hansen <erik.juul.hansen@gymnasier.dk>	Til	"Svend.E.Gertz@udst.dk" <Svend.E.Gertz@udst.dk>
Modtaget den	04-01-2012 10:55	Kopi til	
Cpr-nummer		Blind kopi til	

✓ Dokumentnavn	Lov om ændring af lov om folkeskolen
✓ Vedrørende	Lov om ændring af lov om folkeskolen

Indhold

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att.: Specialkonsulent Svend Erik Gertz

Ang.: Udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen.

Idet foreningen takker for muligheden for at udtale sig om udkast til lov om ændring om folkeskolen (tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole) skal det hermed bemærkes at foreningen ikke har nogen bemærkninger at gøre i forbindelse med de foreslåede ændringer.

Venlig hilsen
Klaus Eusebius Jakobsen
Formand

Private Gymnasier og Studenterkurser
Ny Kongensgade 10. 1.
1472 København K

Ministeriet for Børn og Undervisning
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

post@skole-foraeldre.dk
www.skole-foraeldre.dk

Att. Svend Erik Gertz

3. januar 2012

Vedr. sagsnr. 194.37H.261 samt 076.81J.261

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning, samt Tilpasning af klagerreglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Hermed fremsendes Skole og Forældres bemærkninger til ovennævnte to udkast til lovforslag.

Skole og Forældre er overordnet set enige i lovforslagernes intention om at skabe en mere inkluderende folkeskole, hvor færre elever fremover bliver ekskluderet i særlige tilbud, men hvor almenundervisningen i stedet indrettes, så elever med særlige behov kan få de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer i normalundervisningen.

Men samtidig vil vi gerne gøre opmærksom på, at der ligger nogle meget betydelige udfordringer, som må ryddes af vejen, før vi når frem til denne situation. I EVAs undersøgelse vedr. inklusion i folkeskolen fra november 2011 svarer halvdelen af lærerne, at de synes der i dag inkluderes for mange elever i normalundervisningen. Og en opinionsundersøgelse offentliggjort af Altinget d. 15. december 2011 viser, at op imod 2/3 af de adspurgte er imod øget inklusion i folkeskolen.

Det må således konstateres, at der både blandt lærere og forældre er en meget betydelig skepsis over for tankerne om øget inklusion. Denne skepsis bunder utvivlsomt i forskellige former for bekymring: bekymring for, om elever med særlige behov nu også kan få de rigtige undervisnings- og støttetilbud, bekymring for, om lærerne har de rigtige kvalifikationer til at give disse tilbud, bekymring for, om der bliver stillet tilstrækkelige resurser til rådighed, samt bekymring for, om øget inklusion af elever med særlige behov vil gå ud over eleverne i normalundervisningen.

Skal inklusionsopgaven lykkes er det nødvendigt at tage disse bekymringer alvorligt. Det er i dette lys, Skole og Forældres forslag til supplerings af lovdokumentet skal ses.

Behovet for specialpædagogisk indsats eller særlige foranstaltninger udspringer ofte af en dysfunktion eller indlæringsvanskelighed. Denne kan imødegås ved at kompensere for udfordringen, eller ved at satse på en kognitiv afhjælpning eller begrænsning af problemet. Når flere elever skal inkluderes i normalundervisningen er der en reel risiko for at fokus vil

blive rettet mod kompenserende strategier, fordi denne tilgang på kort sigt er den letteste. Men skal vi have flest mulige til at gennemføre et skoleforløb med bedst mulige forudsætninger for at uddanne sig videre efter folkeskolen, er det afgørende vigtigt at der satses på kognitive strategier, fordi disse giver de bedste resultater på langt sigt.

Lovudkastet vedrører først og fremmest de ca. 49.000 elever, som i dag modtager specialundervisning på distriktsskolen i et omfang på mindre end 12 lektioner pr. uge. Som reglerne er i dag træffes beslutningen om tildeling af specialundervisning til disse elever af skolelederen efter indhentet udtalelse fra PPR og efter samråd med forældrene. Selv om afgørelsen er skolelederens, så skal forældrene høres, og de står stærkt i deres argumentation, såfremt de støttes af PPRs udtalelse i sagen.

Fremover vil afgørelsen af hvilke særlige foranstaltninger der skal iværksættes over for disse elever alene blive truffet af skolelederen (eller af medarbejdere, som skolelederen har uddelegeret afgørelsen til). De fleste skoleledere har ikke nogen specialpædagogisk kompetence. Der er derfor en reel fare for, at loven i praksis vil forringe den specialpædagogiske fagkompetence, som i dag er samlet i PPR og på landets specialskoler og specialklasserækker.

Forældrene har intet krav på at blive hørt, skolelederens afgørelse kan ikke indankes for kommunalbestyrelsen eller anden højere instans, og forældrene kan alene klage til Klagenævnet vedrørende vidtgående specialundervisning, hvis de mener, deres barn har behov for specialundervisning i et omfang af mere end 12 lektioner pr. uge.

Spørgsmålet er således, hvad forældre kan stille op, hvis de mener, deres barn ikke får de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer i undervisningen? Hvor kan de søge råd og vejledning vedrørende det rette tilbud til deres barn? Og hvem skal sikre at skolen faktisk stiller de nødvendige tilbud til rådighed for elever med særlige behov? Disse spørgsmål adresseres ikke i lovudkastet, og det er spørgsmål som disse der ligger bag den betydelige skepsis over for inklusionsdagsordenen i befolkningen.

På denne baggrund foreslår Skole og Forældre følgende tilføjelser til det fremsendte lovudkast:

1. Skolebestyrelsen forpligtes til at udforme en inklusionspolitik for den enkelte skole. Inklusionspolitikken skal rumme principper for, hvorledes inklusionsopgaven gribes an, og for hvorledes skolen sikrer, at alle elever får undervisningstilbud, som svarer til deres behov. Skolebestyrelsen forpligtes ligeledes til at føre tilsyn med gennemførelsen af skolens inklusionspolitik (folkeskolelovens § 44, stk. 1), og skal herunder kunne anmode skolelederen om redegørelse for, hvorledes undervisningsbehovet imødekommes hos elever, hvis forældre ikke finder, deres børn får det rette tilbud.

2.

Det tilsikres i lovudkast eller i efterfølgende bekendtgørelse, at forældre fortsat kan søge rådgivning hos PPR hvis de er bekymrede for deres barns faglige eller sociale udvikling.

3.

Den kommunale kvalitetsrapport (folkeskolelovens § 40 a) skal rumme en redegørelse for, hvorledes den enkelte skole griber inklusionsopgaven an og sikrer, at alle elever får et passende undervisningstilbud.

4.

Efter en periode gennemføres der en forskningsmæssigt baseret evaluering af, hvorledes kommunerne og skolerne lever op til kravet om at inkludere flere elever i normalundervisningen og at give alle disse elever et passende undervisningstilbud.

I forslaget om tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole foreslås sammensætningen af Klagenævnet for vidtgående specialundervisning ændret.

I den forbindelse ønsker Skole og forældre at gentage, hvad vi anførte i vores høringsvar fra 15. april 2005:

Det er i dag således, at ca. halvdelen af al vidtgående specialundervisning iværksættes over for elever, som ikke har et egentligt handicap. På denne baggrund finder Skole og Forældre det afgørende vigtigt, at der i Klagenævnet også kommer til at sidde personer, som repræsenterer skolebestyrelserne på specialskoler og i specialklasserækker, og som har viden om og erfaring med samarbejdet mellem skole og hjem. Vi mener derfor, at Skole og Forældre bør have adgang til at beskikke et medlem af Klagenævnet, således at retssikkerheden også sikres for de elever, der har behov for specialundervisning, men som ikke har et egentligt handicap.

Med venlig hilsen

Niels-Christian Andersen
Sekretariatschef

Direkte tlf. 3386 0202
Email: nca@skole-samfund.dk

København, den 4/1 2012
Sags nr.:194.37H.261

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Skolelederforeningen takker for muligheden for at fremsende bemærkninger til ovennævnte udkast til lov om ændring af lov om folkeskole.

Skolelederforeningen kan umiddelbart se forskellige problemstillinger ved de foreslåede lovændringer på området.

Selv om det er et fåtal af kommunale afgørelser, der ender som en klagesag, er det vigtigt for forældrene, at de har en reel klagemulighed. Det fremgår flere steder i bemærkningerne til lovforslaget, at der skal tages hensyn til den afgørelse kommunen har truffet og til kommunens økonomi. Efter Skolelederforeningens opfattelse bør klagenævnet være en uvildig instans, som forældre kan rette henvendelse til, når de finder, at deres kommune ikke tilbyder det rette undervisningstilbud. Klagenævnet bør være en instans, der på objektiv og saglig måde behandler forældrenes klage og som ikke på forhånd skal tage mest hensyn til den ene part.

Endvidere finder Skolelederforeningen det uheldigt, at der i lovforslaget tales om vægtige faglige grunde, uden at det i bemærkningerne til lovforslaget klart beskrives, hvad begrebet dækker over.

Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, at klagenævnet i øvrigt kun kan ændre en kommunal afgørelse, hvis nævnet vurderer, at et andet undervisningstilbud klart i højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov. Dette rejser spørgsmålet, hvordan et klagenævn kvalificeret er i stand til at sammenligne kommunale tilbud.

Venlig hilsen,

Anders Balle
Formand

Ministeriet for børn og undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdelingen for almene uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att. Svend Erik Gertz

Mail: Svend.E.Gertz@udst.dk

Girokonto 402-3951

Ref. ASA/lh
Dok.nr. 1120504

Sag.nr. 2011-SLCSFA-
01599

20. december 2011

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Ministeriet for Børn og Undervisning har den 9. december 2011 bedt Socialpædagogernes Landsforbund om eventuelle bemærkninger til lovudkastet om tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole.

Lovforslaget indebærer ifølge bemærkningerne, at Klagenævnet for vidtgående specialundervisning kun kan ændre en kommunes afgørelse om et undervisningstilbud i den almindelige folkeskole til et undervisningstilbud i en specialklasse eller en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler for det. Desuden foreslås det, at Klagenævnet kun kan ændre en kommunal afgørelse, hvis nævnet vurderer, at et andet undervisningstilbud "klart i højere grad" imødekommer elevens undervisningsbehov. Klagenævnet vil heller ikke længere kunne træffe afgørelse om at henvise en elev til en specialklasse på en bestemt skole eller til en bestemt specialskole. Og endvidere foreslås det, at antallet af medlemmer i Klagenævnet nedsættes fra seks til fem, så Danske Regioner ikke længere indstiller et medlem.

Det fremgår af Årsrapport 2010 fra Klagenævnet for vidtgående specialundervisning offentliggjort februar 2011, at Klagenævnet i 2010 modtog 428 folkeskoleklagesager – et fald på 14 % i forhold til 2009, hvor der var 496 sager. Nævnet vurderer, at faldet til dels kan skyldes den ændrede klageadgang på folkeskoleområdet, hvor kommunen skal genbehandle en afgørelse med henblik på at vurdere, om man vil ændre den oprindelige afgørelse, eller om sagen skal sendes til Klagenævnet til videre behandling. Ud af de 428 klagesager blev 307 realitetsbehandlet.

Det fremgår af årsrapporten, at Klagenævnet opretholdt kommunens afgørelse i 47 % af de realitetsbehandlede sager og ændrede kommunens afgørelse i 53 % af sagerne. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Klagenævnet forventer en omgørelsesprocent i 2011 på under 30 %.

På baggrund af disse oplysninger forstår Socialpædagogerne ikke begrundelsen for at ændre klagereglerne. Med de få antal afgørelser, der ændrer en kommunal afgørelse, er det svært at se, at de nuværende klageregler skulle betyde noget for inklusionen i folkeskolen.

Socialpædagogerne er også uforstående overfor den ændring, der betyder, at Klagenævnet kun kan ændre en kommunes afgørelse, hvis "vægtige" faglige grunde taler for det. Så vidt Socialpædagogerne har forstået, er det en praksis, som Klagenævnet allerede har. Det samme gælder forslaget om, at en kommunal afgørelse kun kan ændres, hvis nævnet vurderer, at et andet undervisningstilbud "klart i højere grad" vil imødekomme barnets undervisningsbehov. Her fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at det ikke er angivet i lovforslaget, hvad der skal forstås ved formuleringen.

Efter lovforslaget vil Klagenævnet ikke længere kunne træffe afgørelse om en henvisning af en elev til et bestemt undervisningstilbud. Der er ikke argumenteret særligt meget for denne ændring i bemærkningerne. Der savnes for eksempel oplysninger om, i hvilket omfang der tidligere er blevet henvist til et konkret tilbud. Og i øvrigt fremgår det af bemærkningerne, at "efter Klagenævnets nuværende praksis henviser nævnet ikke længere elever til bestemte navngivne undervisningstilbud".

Til slut vil Socialpædagogerne fremhæve, at inklusion selvfølgelig bør være et fundament i skolen – men det skal altid foregå på barnets betingelser. Det skal altid være til barnets bedste.

Venlig hilsen

Pernille Christoffersen
forbunds næstformand

København 4. januar 2012

Specialkonsulent Svend Erik Gertz
Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Sendt med e-post til Svend.E.Gertz@udst.dk

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole) – sags nr. 197.37H.261

ABA-foreningen er en forening af forældre til børn med autisme. Et af vores vigtigste mål er at fremme inklusionen af børn og unge med autisme i almindelige klasser og daginstitutioner. Hovedparten af de børn, hvis forældre vi repræsenterer, er inkluderede i almindelige folkeskoleklasser, og vi har dermed over 10 års erfaring med, hvordan succesfuld inklusion af børn med autismespektrumforstyrrelser gennemføres med succes.

Vi støtter således fuldt ud ambitionen om, at langt flere børn med særlige behov skal inkluderes i den almindelige undervisning. Men vi kan ikke støtte forslaget om at begrænse forældres retssikkerhed og deres muligheder for at få ændret usaglige kommunale afgørelser i klagesystemet.

De foreslåede lovændringer omfatter kun de mest handicappede børn – nemlig de børn, der modtager det, der tidligere blev betegnet som vidtgående specialundervisning. Det er i dag kun forældre til børn i denne type af tilbud, der har klageret til Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning. Klageretten blev indført, fordi vidtgående specialundervisning er en indgribende foranstaltning, hvorfor forældre skal have mulighed for at få prøvet kommunale afgørelser af et uafhængigt organ, der kan vurdere de kommunale afgørelser fagligt og juridisk.

De foreslåede lovændringer om at Klagenævnet kun kan ændre kommunalbestyrelsens afgørelse om et undervisningstilbud i den almindelige folkeskole til et undervisningstilbud i specialklasse eller specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler herfor, og at Klagenævnet kun kan ændre en kommunal afgørelse, hvis nævnet vurderer at et andet undervisningstilbud klart i højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov, indebærer begge et brud med princippet om at kommunale afgørelser om vidtgående specialundervisning skal kunne prøves på et fagligt og juridisk grundlag.

Forslagene til lovændring bygger på en falsk forudsætning om, at kommunale afgørelser er baseret på saglige og faglige hensyn til barnets udviklings- og trivselsbehov. I kommentarerne til lovforslaget er dette formuleret som, at det er kommunen med sit kendskab til barnet og de lokale forhold, der har de bedste muligheder for at vurdere, om kommunens specialundervisningstilbud er

det rette til barnet. Denne fremstilling af den kommunale praksis er i bedste fald naiv, i værste fald kynisk – ikke mindst i disse år, hvor de kommunale økonomier er under pres, og hvor risikoen for at der tages usaglige økonomiske hensyn i kommunerne er overhængende.

Der er ikke brug for at begrænse Klagenævnets muligheder for at genvurdere kommunale afgørelser, men det modsatte – at give Klagenævnet bedre muligheder for – via afgørelser i konkrete ankesager – at kontrollere den kommunale sagsbehandling af sager omkring vidtgående specialundervisning.

En styrkelse af Klagenævnets rolle i etableringen af en gennemskuelig retstilstand på specialområdet kan bl.a. gøres ved at give Danske Handicaporganisationer den samme ret til at anvende eksterne konsulenter, som Kommunernes Landsforeningens repræsentanter i dag har.

Desuden bør Klagenævnet pålægges at offentliggøre sine afgørelser i anonymiseret form. Selv om Klagenævnets afgørelser er konkrete og ikke har principkarakter, er der gode grunde til at offentliggøre afgørelserne. En offentliggørelse vil udbrede kendskabet til retstilstanden og vil give både kommuner og forældre mulighed for at tilegne sig viden om de hensyn, Klagenævnet inddrager i sine skøn. Endvidere vil en offentliggørelse bidrage til at gøre de to parter i disse sager – kommunerne og forældrene – mere lige. Kommunerne udveksler i forvejen anonymiserede afgørelser fra Klagenævnet, mens forældre og handicaporganisationer i dag ikke har tilsvarende muligheder for at følge Klagenævnets praksis og dermed få indblik i retstilstanden.

Formelt set gælder reglerne om det frie skolevalg også for børn med behov for vidtgående specialundervisning (lov nr. 335 af 18. maj 2005), og i henhold til bekendtgørelsen om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand skal forældrenes og elevens ønsker med hensyn til den skolemæssige placering så vidt muligt følges ved visitation til et specialpædagogisk tilbud – jf. § 5, stk. 2. Praksis viser imidlertid, at det er meget vanskeligt at udnytte retten til et frit skolevalg for børn i vidtgående specialundervisning, og at det er uhyre sjældent kommunerne tager hensyn til forældrenes og elevens ønsker om skoleplacering. Forslaget til ændring af folkeskoleloven vil bidrage til at gøre det endnu vanskeligere at sikre forældres allerede begrænsede muligheder for at få indflydelse på deres barns skoleplacering.

Udkastet til ændring af folkeskoleloven er udtryk for et ønske om at gennemføre den politiske vision om øget inklusion med tvang. Det er en stærkt uheldig, autoritær, utidssvarende og udansk måde at arbejde for en ellers yderst fornuftig, sympatisk og velbegrunderet politisk målsætning.

Mange forældre til børn med alvorlige handicaps er betænkelige ved denne politik. Det kan der være forskellige grunde til. Vi er ikke i tvivl om at nogle forældre, fagfolk og handicappolitiske aktører nærer en – i vores øjne – overdreven og ufunderet tro på, at et specialtilbud nødvendigvis er bedre end et almindeligt tilbud. Men for mange, mange både børn og handicapforældre, hviler uviljen mod inklusionstanken på dyrekøbte erfaringer med inklusion, der er gået galt. Det må man anerkende.

En højere grad af inklusion af børn med behov for vidtgående specialundervisning bør ske i et samarbejde med forældrene og med udgangspunkt i nogle positive eksempler på vellykket inklusion

i folkeskolen. Det lovudkast, der er sendt i høring, vil i stedet føre til større konflikter mellem forældre og kommuner. Konflikter, som ikke kan finde en uvildig løsning hvis Klagenævnet bindes til at tage særlige hensyn til kommunernes afgørelser.

Venlig hilsen

Peter Westh

Formand for ABA-foreningen

formand@abeforeningen.dk

tlf: 40 53 47 99

Ministeriet for Børn og Undervisning

Herlev, den 3. januar 2012

Høringssvar fra Landsforeningen Autisme vedrørende udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole)

Landsforeningen Autisme undrer sig over, at det findes nødvendigt at tilpasse klagereglerne for at imødekomme en mere inkluderende folkeskole.

Vi finder det langt mere naturligt og rimeligt, at en styrkelse af inklusionen sker gennem inklusionsfremmende initiativer end ved forringelse af borgernes klagemuligheder.

Enhver forældre til et barn med særlige behov har som udgangspunkt et ønske om at barnet er inkluderet i normal- og nærmiljøet.

Når forældre klager over et givent skoletilbud, er det typisk, når alle håb om normal skolegang er bristet på grund af længerevarende og alvorlig mistrivsel hos barnet og hvor dialog med skole og kommune ikke har ført til en løsning på problemet.

I skoleåret 2008/2009 var der 35.127 elever på landsplan der modtog vidtgående specialundervisning. Heraf var der 298 klagesager på folkeskoleområdet. Ud af de 298 sager blev 150 sager tabt af kommunerne.

Kommunerne påstår at klagesagerne skulle være udgiftsdrivende, men som det kan ses, er andelen af klagesager ud af det totale antal elever, der modtager specialundervisning, ubetydelig.

Hvis man inspicerer Klagenævnets årsrapport, vil man endvidere se, at det er nogle bestemte kommuner, der står for langt hovedparten af de tabte sager.

Istedet for at forringe borgernes klagemuligheder bør der istedet gribes ind over for de kommuner, der har et problem med at leve op til lovgivningen.

Istedet for at pille ved klageretten bør man endvidere øge kommunernes incitament for at gennemføre vellykket inklusion og for at gribe ind i tide, når et barn viser tegn på mistrivsel i skoletilbuddet.

Ændringen af loven fører ikke til en mere inkluderende folkeskole.

LANDSFORENINGEN AUTISME

Herlev Hovedgade 199, 2730 Herlev, Tlf. 70 25 30 65, Fax 70 25 30 70, E-mail:
formand@autismeforening.dk

Hvis ønsket er reel inklusion bør der istedet for stramninger af klagereglerne indføres øget fokus på og kvalitetssikring af kommunernes inklusionstilbud.
Indsatsen og mulighederne for de kommunale fagligt baserede PPR kontorer bør udvides.
Forældrene bør i højere grad involveres og der skal sikres information og kommunikation løbende om det enkelte barn og skoleforvaltningernes dispositioner.

Landsforeningen imødeser, at alle parter på området bliver inddraget i den kommende debat. KLS postulater kan ikke stå alene men bør udfordres, således at et reelt billede af folkeskolen og specialundervisningen fremkommer.

Forældre og børns grundlæggende rettigheder skal sikres og ikke udhules. Det vil være både udemokratisk, konventionsstridigt og mod al sund fornuft.

Med venlig hilsen

Morten Carlsson
Formand, Landsforeningen Autisme

Vedr.: Omklassificering af varefortegnelse.

Kære Lene,

I forbindelse med Prinsesse besøget blev der ryddet godt op alle steder. Jeg fandt vedlagt dokument fra Patent- og Varemærkestyrelsen.

Desværre er der ingen af kollegerne (heller ikke Elisabeth) der reelt ved hvad det drejer sig om. Lars har antydnet at det vist nok handler om SIKON logoet og at der burde være et dokument mere dateret tidligere end dette. Det har jeg ikke fundet.

Jeg er blevet bedt om at sende henvendelsen til dig og spørge om du evt. kan fortælle hvad det drejer sig om.

Med venlig hilsen

Jette Bennetzen
Sekretariatsmedarbejder